

Titel:

Sokratisk og kristen etik

Emne	Indsigtsdeterminisme
Anslået varighed	2-3 klokketimer
Litteratur	Sokrates' forsvarstale, <i>Apologien</i> 24d – 26b Evt. kommentar fra Platon, <i>Menon</i> 77b – 78b, <i>Gorgias</i> 467c – 468e <i>Rømerbrevet</i> 7,7-25 Søren Kierkegaard: <i>Ideens politispion. Udvalgte religiøse og filosofiske tekster</i> v. Bjarne Troelsen, 2. udgave, Systime 2004.

Forløb i skematisk form:

Særfaglig kontekst	1	2
re: Kristendom/etik	Rømerbrevet	Fælles:
ol: Litterær el. filosofisk søjle	Apologien	Kierkegaard: Sygdommen til døden

Evt. bemærkninger

Sokratisk etik kan kort karakteriseres med formelen ”dyd er lig viden”. Grundtanken er, at forudsætningen for at gøre det gode er at vide, hvad det gode er. Men Sokrates går videre end det og hævder, at den som i sandhed ved, hvad det gode er, aldrig vil gøre det onde. Man har kaldt dette princip for ”indsigtsdeterminisme”, hvilket indebærer at indsigt eller viden har en forvandlende indflydelse på os, så den kommer til at bestemme vore handlinger.

Over for dette princip står den kristne forestilling om mennesket som et væsen der er uhjælpeligt i syndens vold, mest markant udtrykt af Paulus: ”Det gode som jeg vil det gør jeg ikke, men det onde som jeg ikke vil, det gør jeg”.

Indsigtsdeterminismen er den implicite tankegang bag Sokrates' ordveksling med Meletos i *Forsvarstalen* om, hvorvidt Sokrates har fordærvet ungdommen forsætligt eller uforsætligt (*Apologien* 24d – 26b). Her kunne man til yderligere belysning inddrage passager fra en af de andre Platon-dialoger, hvor princippet er klart udfoldet. Mest udførligt (men også lidt omstændeligt) sker det i *Protagoras* (352a-357e), som kan forkortes ved at bortklippe enkelte mindre afsnit. Kort og klart fremstilles princippet i *Menon* (77b-78b). Hvis man synes sidstnævnte er lidt for kort, kan man evt. supplere med *Gorgias* (467c-468e).

Parallelt hermed gennemgår klassen i religion *Paulus' brev til Rømerne* kap. 7, v. 7 – 25.

Forløbet afsluttes med en gennemgang og drøftelse af *Søren Kierkegaards* diskussion af den sokratiske etik ud fra et kristent standpunkt i *Sygdommen til Døden*, en tekst der med denne forberedelse lader sig læse uden uoverstigelige vanskeligheder, og som gør hele problemstillingen særdeles nærværende for nutidsmennesker. Teksten findes tilklippet til brug som tekst 46 i *Søren Kierkegaard: Ideens politispion. Udvalgte religiøse og filosofiske tekster* ved Bjarne Troelsen. 2. udgave. Systime 2004.